

Kreski; kreseczki

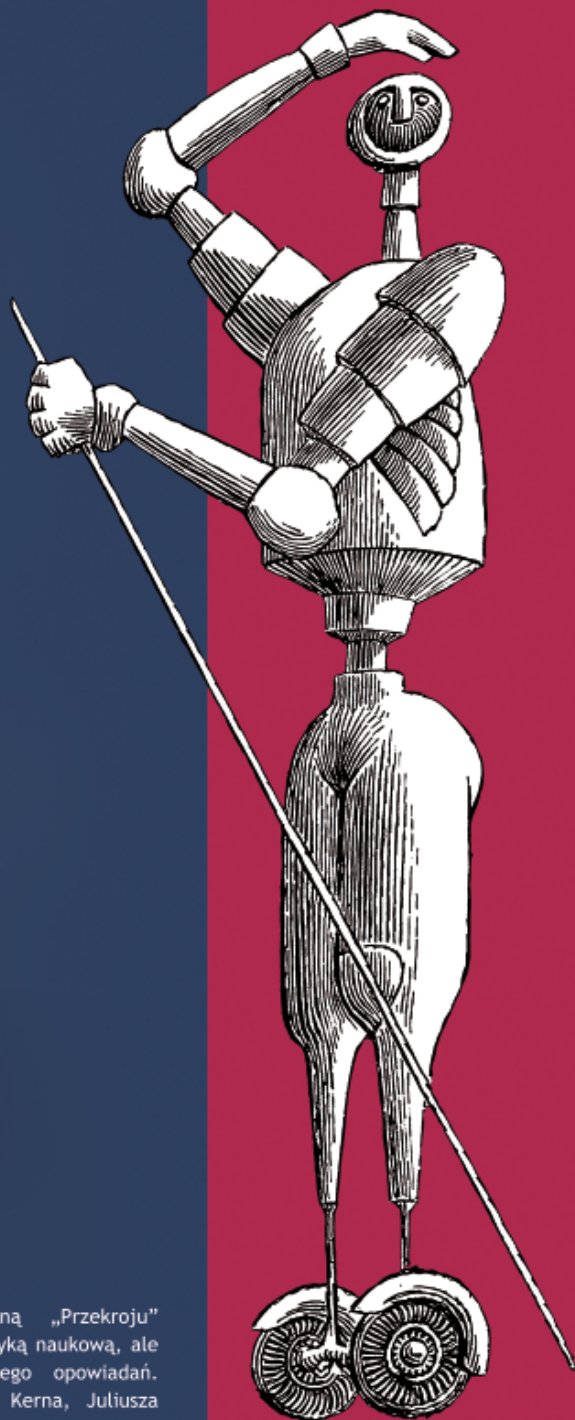
ilustracje do książek

STANISŁAWA LEMA

LEM 2021
100 ROCZNICA URODZIN

BIBLIOTEKA
MIEJSKA
w PUŁAWACH

DANIEL MRÓZ

3.02.1917 – 21.01.1993

Artysta wizualny, grafik, scenograf i ilustrator. Stworzył oprawę graficzną „Przekroju” i najsztywniejsze ilustracje do opowiadań Stanisława Lema. Mróz nie przepadał za fantastyką naukową, ale zauroczony poczuciem humoru pisarza zdecydował się wykonać rysunki do jego opowiadań. Ilustrował też utwory Jerzego Szaniawskiego, Sławomira Mrożka, Ludwika Jerzego Kerna, Juliusza Kadena-Bandrowskiego, Juliusza Verne’a oraz wielu innych.

W swojej pracy posługiwał się głównie piórkiem i tuszem, a wykonywane nimi rysunki konstruował jak grafiki, precyzyjnym szrafowaniem, setkami cienkich czarnych kresek, dających efekt bliski rozpowszechnionym w XIX-wiecznej ilustracji drzeworytom sztorcowym. Mróz sięgał także niekiedy po kolaż, zestawiając ze sobą fragmenty grafik, jak w przypadku pierwszej serii ilustracji do „Cyberlady”, czy do dzieł Sławomira Mrożka. Zaprojektował też kilkadziesiąt scenografii teatralnych.

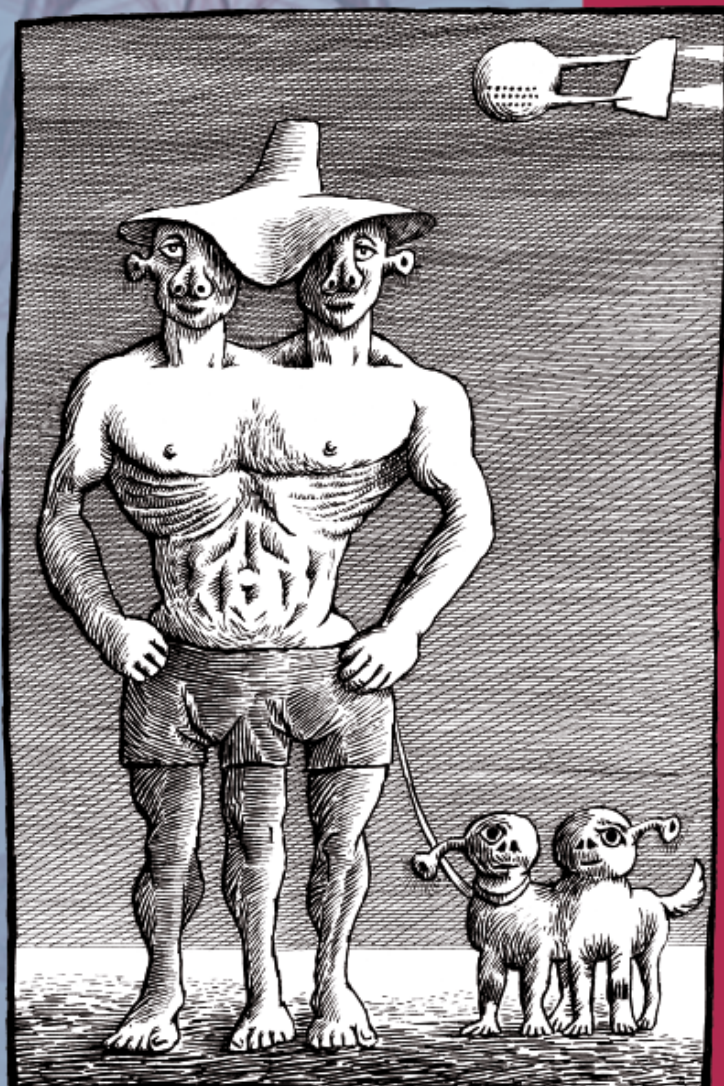
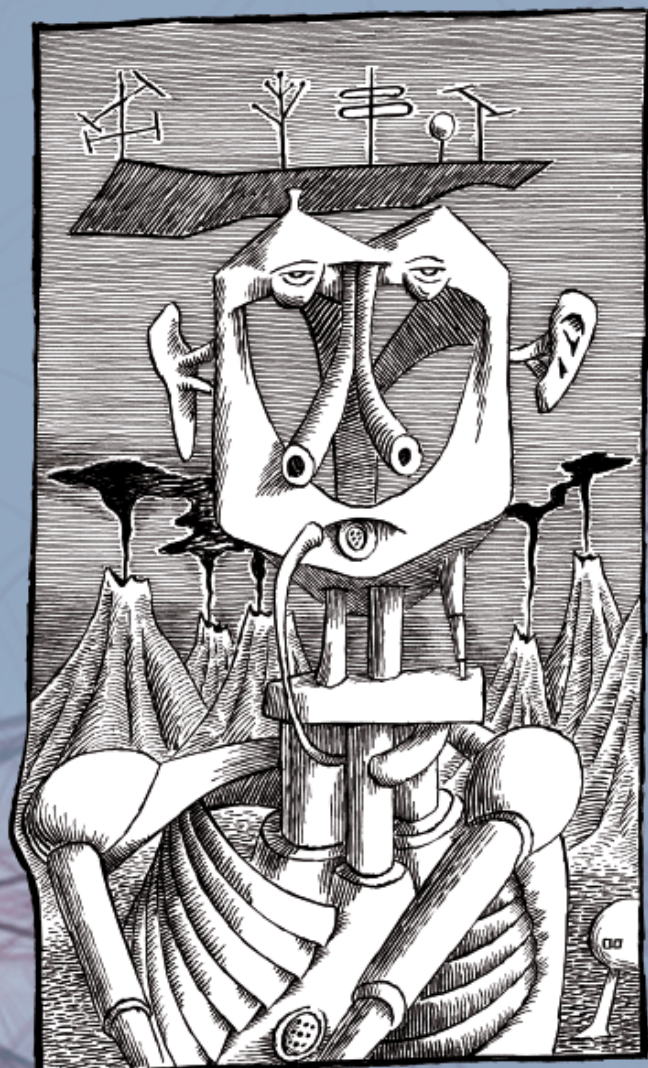
fot.: Jan Zych

ilustracja do książki Stanisława Lema *Bajki robotów*

Żebyś nigdy nie żałował, że byłeś tu, a nie tam, że mogłeś zrobić, a nie zrobiłeś. Nie wierz w to. Nie zrobiłeś, bo nie mogłeś. Wszystko ma swój sens tylko dlatego, bo się kończy. Widzisz: zawsze i wszędzie - to przecież to samo co: nigdzie i nigdy. Nie żałuj, pamiętaj!

Stanisław Lem *Szpital Przemienienia*

ilustracje do książki Stanisława Lema *Księga robotów*

Wcale nie chcemy zdobywać kosmosu, chcemy tylko rozszerzyć Ziemię do jego granic. Jedne planety mają być pustynne jak Sahara, inne lodowate jak biegun albo tropikalne jak dżungla brazylijska. Jesteśmy humanitarni i szlachetni, nie chcemy podbijać innych ras, chcemy tylko przekazać im nasze wartości i w zamian przejąć ich dziedzictwo. Mamy się za rycerzy świętego Kontaktu. To drugi fałsz. Nie szukamy nikogo oprócz ludzi. Nie potrzeba nam innych światów. Potrzeba nam luster. Nie wiemy, co począć z innymi światami. Wystarczy ten jeden, a już się nim dławimy.

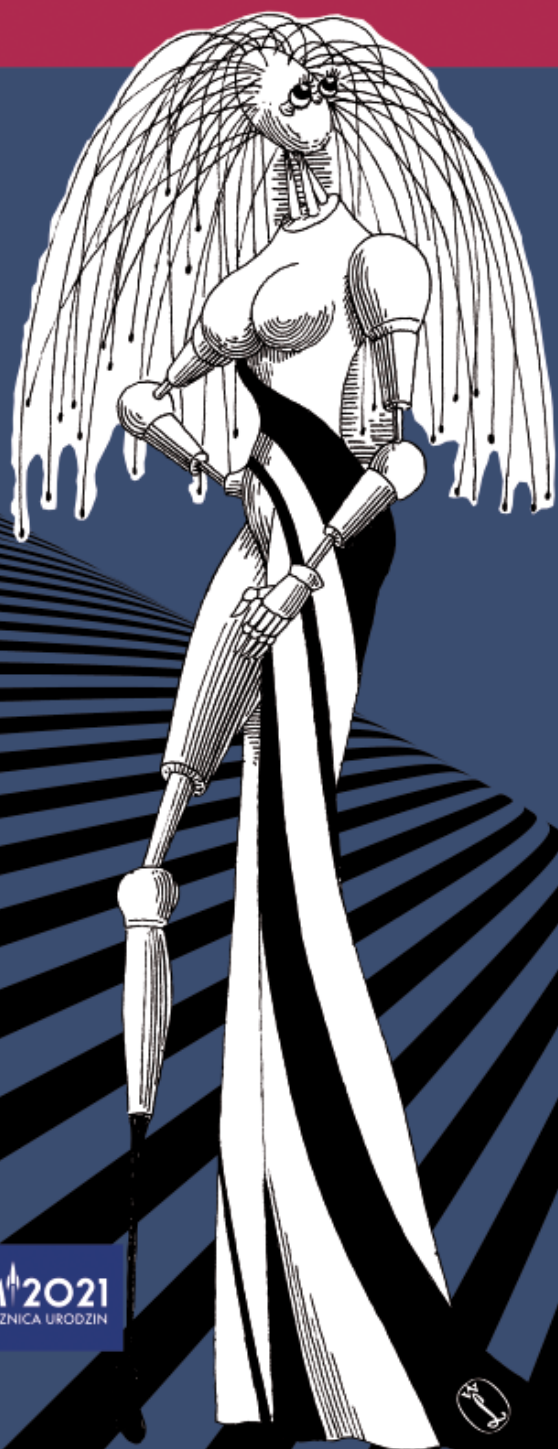
Stanisław Lem *Solaris*

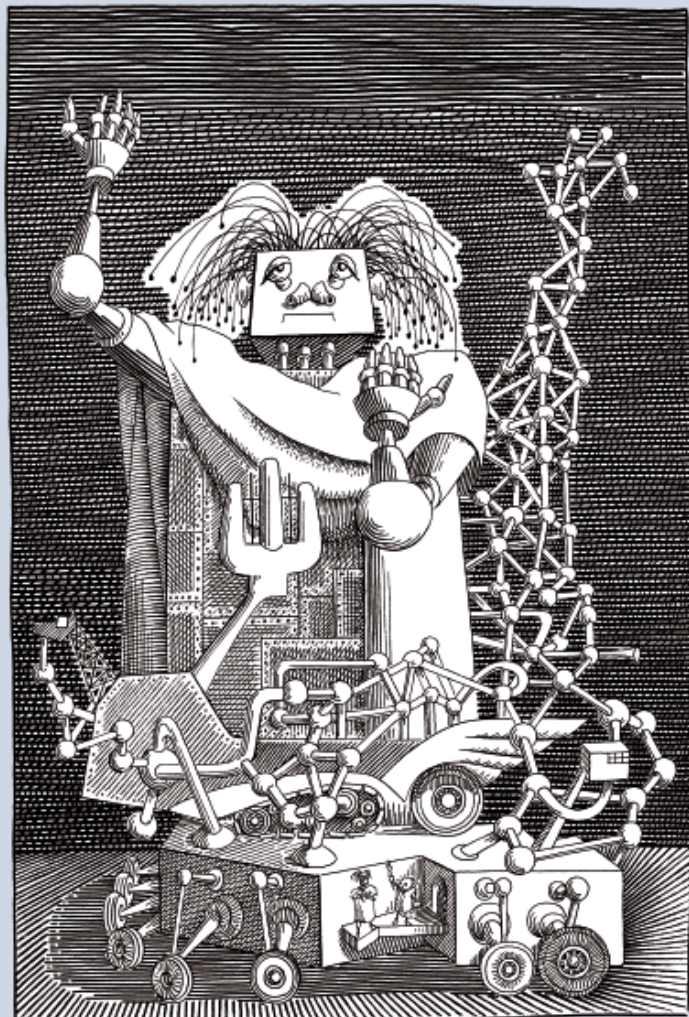
Kreski, kreseczki

Człowiek może ogarnąć tak niewiele rzeczy naraz; widzimy tylko to, co dzieje się przed nami, tu i teraz; unaocznienie sobie równoczesnej mnogości procesów, jakkolwiek związanych ze sobą, jakkolwiek się nawet uzupełniających, przekracza jego możliwości. Doświadczamy tego nawet wobec zjawisk względnie prostych. Los jednego człowieka może znaczyć wiele, los kilkuset trudno jest objąć, ale dzieje tysiąca, miliona nie znaczą w gruncie rzeczy nic.

Stanisław Lem *Solaris*

ilustracje do książki Stanisława Lema *Cyberiada*

LEM 2021
100 ROCZNICA URODZIN

Kreski; kreseczki

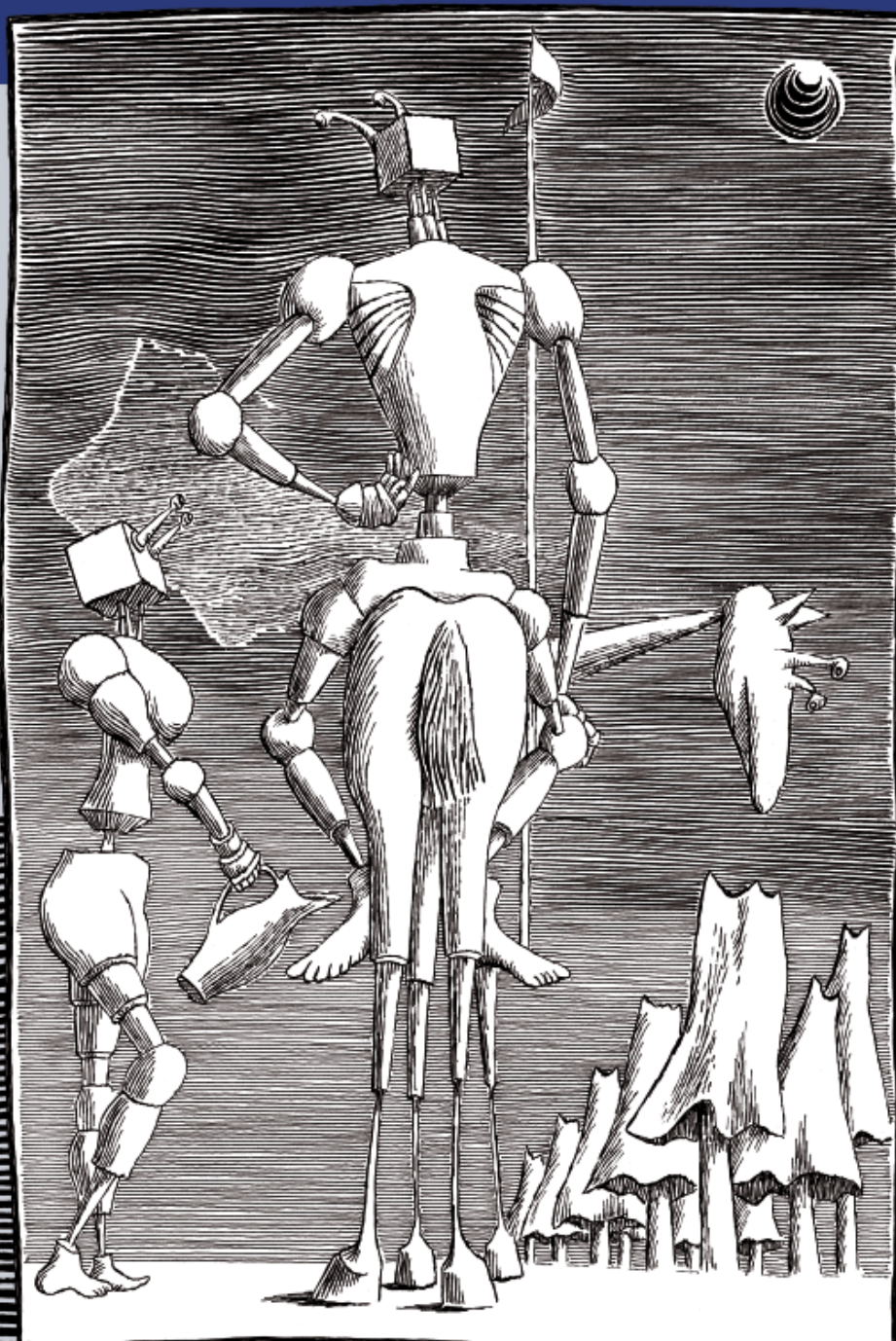
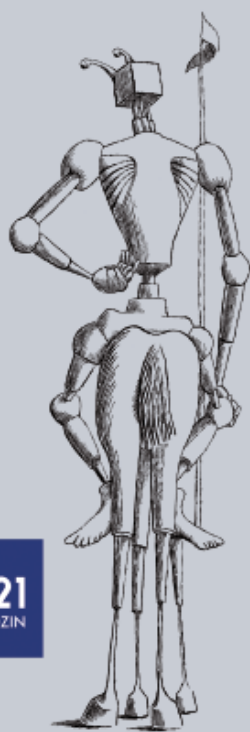
To, co czuję jest dla Ciebie nieużyteczne, wiem. Ale kiedyś będziesz miał wiele rzeczy za sobą i mało przed sobą. Będziesz może szukał wśród wspomnienia jakiegoś oparcia, czegoś, od czego zaczyna się rachubę lub na czym się ją kończy. Będziesz już całkiem inny i wszystko będzie inne, i nie wiem, gdzie będę, ale to nie ważne. (...)

Pomyśl wtedy, że mogłeś mieć moje sny i głos i troski i nieznanne mi jeszcze pomysły. I moją niecierpliwość i nieśmiałość, że w taki sposób mogłeś mieć świat po raz drugi. A kiedy będziesz tak myślał, nie ważne będzie, żeś nie umiał, czy nie chciał tego mieć. (...) Ważne będzie tylko, że byłeś moją słabością i siłą, utratą i odzyskaniem, światłem, ciemnością, bólem - to znaczy życiem...

Będziesz trwał w pyłe, w który zmieni się moja pamięć zatrzymana na zawsze, silniejsza niż czas, niż gwiazdy, silniejsza niż śmierć... (...) Milczysz? To dobrze. Nie mów „zapomnij”. Nie mów tak. Jesteś przecież rozumnym mężczyzną.

Więc gdybym zapomniała, to nie byłabym już ja, bo Ty wszedłeś we wszystkie moje rzeczy, zmieszałeś się z najdawniejszymi wspomnieniami, doszedłeś tam, gdzie nie ma jeszcze myśli, gdzie nie rodzą się nawet sny. I gdyby ktoś wydarł Cię ze mnie, zostałyby pustka, jak gdyby nigdy mnie nie było... (...) Chciałam o Tobie zapomnieć, jednak gdy patrzyłam na Błękitną Ziemię, było tak, jakbym patrzyła na Ciebie. Bo Ty jesteś wszędzie, gdzie patrzę.

Stanisław Lem *Obłok Magellana*

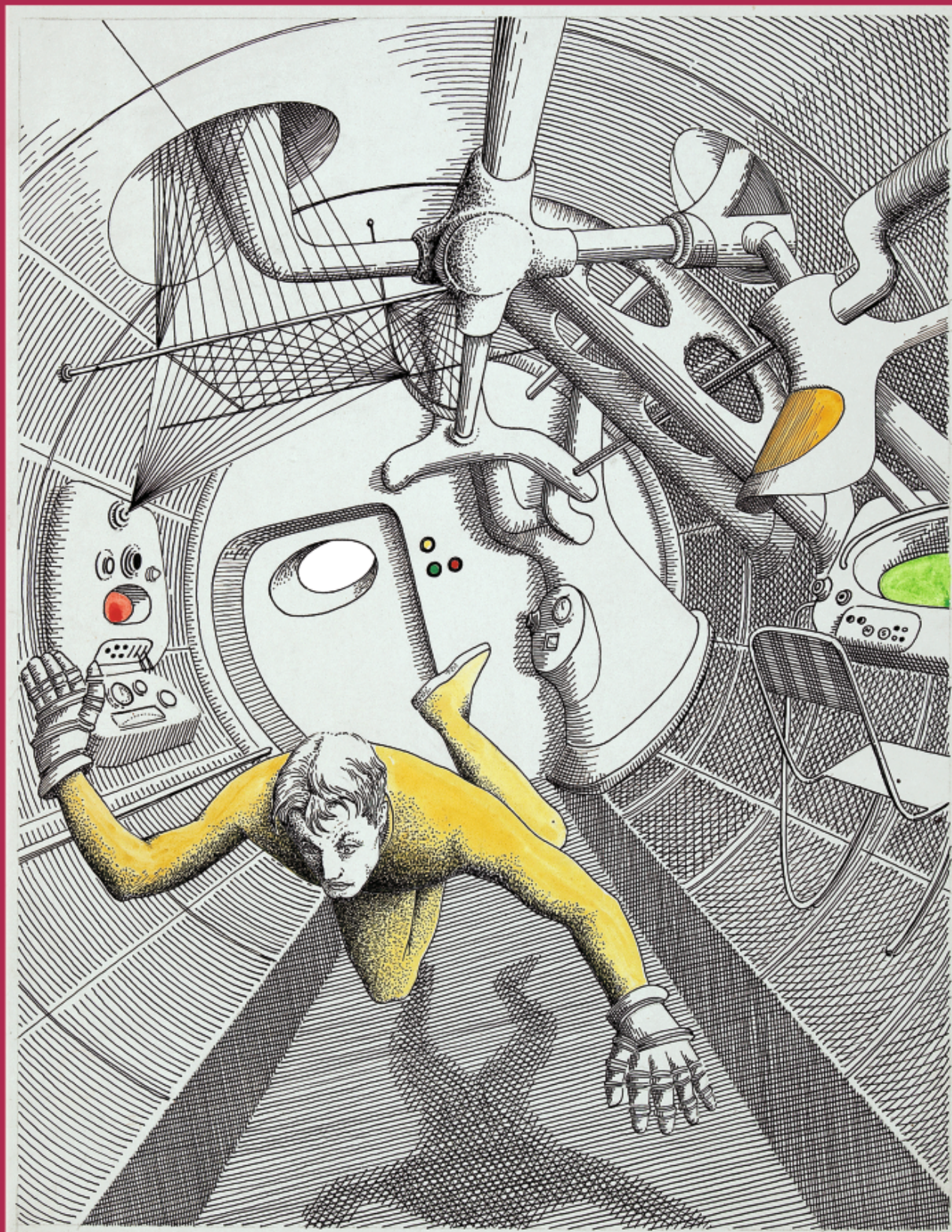

Daniel Horez

ilustracja do książki Stanisława Lema *Księga robotów*

LEM 2021
100 ROCZNICA URODZIN

ilustracja do książki Stanisława Lema *Astronauci*

W wystawie wykorzystano ilustracje Daniela Mroza, pozyskane dzięki uprzejmości i za zgodą spadkobierczyni. Podlegają one ochronie prawa autorskiego.

Scenariusz i opracowanie graficzne:
Katarzyna Żaczek

Teologowie dychotniści (...) nie mogli pojąć, czemu ludziom przykro myśleć o tym, że ich kiedyś nie będzie, a nie jest im tak samo przykro rozmyślając o tym, że ich przedtem nigdy nie było.

Stanisław Lem *Dzienniki gwiazdowe*